

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247149

ประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่คลอดให้เป็นบุตรบุญธรรม

นางสาวนิศากร ปะสงฆ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

600252968

247/49

ประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247149

นางสาวนิศากร ปงรังษี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 1 7 8 1 1 9 5 3 8

PSYCHOLOGICAL EXPERIENCES OF RELINQUISHING MOTHERS

Miss Nisakorn Pongrungsee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Counseling Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

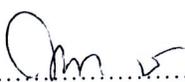
หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็น บุตรบุญธรรม
โดย	นางสาวนิศากร ปงรังษี
สาขาวิชา	จิตวิทยาการปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ วัชร ทรัพย์มี

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

 คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรณ โคตรจรัส)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ วัชร ทรัพย์มี)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์)

นิตสาร ปวงษ์ : ประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม.
(PSYCHOLOGICAL EXPERIENCES OF RELINQUISHING MOTHERS)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ.ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์,อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม :
รศ.วัชรินทร์ ทรัพย์มี 157 หน้า.

247149

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา มีผู้ให้ข้อมูลคือ มารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมจำนวน 6 ราย เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าประสบการณ์ด้านจิตใจ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ

1) สิ่งที่น่าำไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม: ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร มีความเชื่อว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นการมอบสิ่งที่ดีแก่บุตร และได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลือ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

2) ความรู้สึกภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม: ผู้ให้ข้อมูลเกิดความความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจจากการสูญเสียบุตร ความรู้สึกอาลัยอาวรณ์ ความรู้สึกผิดที่ไม่สามารถทำหน้าที่มารดาได้ดีเพียงพอ และความรู้สึกอยากให้นบุตรเข้าใจ

3) การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น: ผู้ให้ข้อมูลจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมโดยการคิดหาเหตุผลปลอบใจตนเอง การมีความหวังว่าจะได้พบกับบุตร การทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเขียนจดหมายหาบุตร สิ่งๆนี้ช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้แก่ การที่ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ความเป็นอยู่ของบุตร และการได้รับกำลังใจจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิ

4) การเรียนรู้จากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม: การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมทำให้ผู้ให้ข้อมูลเรียนรู้บทเรียนชีวิต และเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่กับปัจจุบัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม และให้นักจิตวิทยาการปรึกษาได้มีส่วนช่วยเหลือทางด้านจิตใจแก่มารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2553.....

ลายมือชื่อนิตสาร.....นิตสาร ปวงษ์.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

5178119538 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEYWORDS : PSYCHOLOGICAL EXPERIENCES / RELINQUISHING MOTHERS

NISAKORN PONGSUNGSEE : PSYCHOLOGICAL EXPERIENCES OF
RELINQUISHING MOTHERS. ADVISOR : NATTASUDA TEAPHAN, Ph.D.

CO-ADVISOR : ASSOC.PROF. WACHAREE SUPMEE, 157 pp.

247149

This study was a phenomenological research aimed to examine the psychological experiences of mothers who relinquished their children for adoption. Data were collected via in-depth interview with six birthmothers.

Psychological experiences of the key informants could be categorized into 4 themes as follow:

- 1) Factors lead to relinquishing decision: perceiving inability to take care of the child, believing adoption could provide a better life for the child, and receiving support and information about helping organization.
- 2) After relinquishment feelings: suffering, mourning, guilt, and desire to be accepted by the child.
- 3) Coping with after relinquishment feelings: using rational support, having hope to meet the child, having activities such writing letters, getting information about the child and receiving support from helping organization.
- 4) Lesson learned: the life lesson and being present.

The research finding could be applied to better understand the psychological experience of mothers who relinquish their children and allow counseling psychologist to support for the relinquishing mothers

Field of Study : Counseling Psychology.....

Academic Year : 2010.....

Student's Signature Nisakorn Pongrungsee

Advisor's Signature Nattasuda Teaphan

Co-advisor's Signature Wacharee Supmee

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ไม่อาจสำเร็จลุล่วงด้วยดี ถ้าปราศจากความช่วยเหลือสนับสนุน จากผู้มีพระคุณ ดังต่อไปนี้

อ.ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งเปี่ยมด้วยความเมตตา ถ่ายทอด ความรู้ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้กำลังใจอย่างดียิ่ง ทำให้ข้าพเจ้าสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ด้วย จิตใจที่เข้มแข็ง รศ.วัชร ทรัพย์มี ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ซึ่งให้คำแนะนำต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ชัดเจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รศ.ดร.โสรัช โพธิ์แก้ว ผู้ซึ่งถ่ายทอดความเข้าใจในโลก และชีวิตแก่ข้าพเจ้า รศ.สุภาพรณ โคตรจรัส ผศ.ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ อ.ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งกรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนครุบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ข้าพเจ้ามาจนถึง ปัจจุบัน

ขอขอบคุณบิดามารดา น้องสาว และสมาชิกในครอบครัวทุกท่าน ผู้ซึ่งมอบความรัก ความเข้าใจแก่ข้าพเจ้าเสมอมา

ขอขอบคุณพี่น้องชาวจิตวิทยาการปรึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนจิตวิทยา การปรึกษารุ่นที่ 24 ที่คอยให้กำลังใจในยามที่ข้าพเจ้าท้อถอย และอยู่เคียงข้างข้าพเจ้าเสมอมา

ขอขอบคุณ ดร.สุภาพร ประดับสมุทร ผู้ซึ่งเสียสละแรงกายและแรงใจแบ่งเบาความ ทุกข์ยากในการทำวิทยานิพนธ์ และทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะอยู่กับอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยใจที่น้อม รับและยินดี

ขอขอบคุณสุพัตรา ภานุกัตต์ คุณบุญล้อม กานต์ศักดิ์สรายุ ผู้ซึ่งให้การต้อนรับ ให้ คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจที่ดียิ่งแก่ข้าพเจ้าในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจน เจ้าหน้าที่สหทัยมูลนิธิทุกท่าน และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ซึ่งให้ ความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งแก่ข้าพเจ้าในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่อาจสำเร็จได้หากปราศจากมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญ ธรรมทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวในชีวิตให้เป็นวิทยาทาน

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนทุนอุดหนุน การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้แก่ข้าพเจ้าในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1: บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 : เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเรื่องการรับบุตรบุญธรรม.....	6
แนวคิดเรื่องการพลัดพราก ความสูญเสีย และความเศร้าโศก.....	9
ภาวะจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม.....	14
การวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา.....	19
งานที่วิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
บทที่ 3 : วิธีการดำเนินการวิจัย.....	29
การเตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูล.....	29

	หน้า
การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	41
จริยธรรมในการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล.....	42
บทที่ 4 : ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ส่วนที่ 1 ประสพการณ์ชีวิตของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม.....	44
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สิ่งที่โน้มนำไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม.....	52
ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม.....	59
การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น.....	65
การเรียนรู้จากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม.....	77
บทที่ 5 : สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	85
อภิปรายผล.....	87
ข้อจำกัดทางการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	93
รายการอ้างอิง.....	96
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก แนวคำถามในการสัมภาษณ์.....	104

ภาคผนวก ข หนังสือรายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ง ใบรับรองโครงการวิจัย.....	112
ภาคผนวก จ เอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ฉ หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ช เอกสารประกอบขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
ภาคผนวก ซ พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม.....	136
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	157

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม.....	84